

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre:	16 kor. — fill.
Egy évre:	5	Fél évre:	8 . . . . .
Fél évre:	2	Negyed évre:	4 . . . . .
Negyed évre:	1	Egy óra:	1 . . . . . 70 .
Egy óra:	1		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szövege 4 fillér.

Tisza Kálmán meghalt.

(Az összeomlott rom.)

Vasárnap reggel rövid sürgöny érkezett Budapestről. A hosszas haláltusa után nem volt meglepő reánk a hír, mely ezt jelentette:

„Tisza reggel hetkor meghalt.“

Mintha valamely ingatag alapu romnak az összeomlásáról vettük volna a hírt. Oly romnak az összeomlását értjük, melyben nem a szabadság szent tüze lobogott, de a zsarnokság lidérczei kísértettek egykor, mely midőn porba omlik, noha már nem a veszedelem tanyája többé, a rég visszafojtott sóhajtól megkönnyebbül a kebel.

Pedig már csak rom volt. Pedig már a lidérczek is árván hagyták. A kortársak csupán irtózáttal kerültek el, mint a majtényi sik bogáncskórós, elhagyott gyöpségét.

Az egykor oly féktelen hatalmu, de az osztráknak oly kész szolga Tisza Kálmán erejében, lelkében megtörve szinte így halt meg. Alkotásai, mellyel nemzetét az örvény szélére sodorta, megbuktak, de nevét említvén sokáig

feljajdul még az ősi vagyonából és erkölcseiből kipusztított magyar.

A hatalom hiuságát tapasztalhatta. A trón zsámolyáról bukott le a feledettek sorába. Csak a krónikairó fog vele foglalkozni; de a nemzet szeretete nem formál regét felőle, még csak az érdemjeleit is visszakeri utódaitól a végzetes bécsi hatalom, melynek kegyéért nemzete jobblétét dobta oda az immáron ravatalon kinyújtóztatott «államférfiu», a ki ha tehetségeit másként gyümölcsöztette volna, most egy egész nemzet zokogna koporsójánál.

Ugy mondják: az igaz szeretet a siron tul is él! De viszont igaz az is, vannak bűnök, melyeket még a siron tul sem lehet megbocsátani,

Azonban a nyitott koporsó előtt hallgasson el minden vád. Sirassák, a kik siratni tudják. Mi nem siratjuk! Egyszerűen csak ujságírói kötelességünkhöz képest jelentjük: — a halál porába omlott egy rom! Meghalt Tisza Kálmán!

Ifjabb Móricz Pál.

Felhívás Debreczen sz. kir. város hölgyeihez.

Midőn a debreczeni jótékony nőegylet 1869-ben megalakult, czélul tűzte ki az apatlan és anyátlan árvák ügyének felkarolását és segítség nyújtást mind azoknak, kiknek szívébe markolva a szenvedés és fájdalom, a jótévő szívek könyörületére vannak utalva.

Abban az időben a nőegylet bölcseje körül ott voltak Debreczen sz. kir. városnak és vidékének nemesszívü urasszonyai. Az első felhívásra százával sereglettek az áldást hozó munkára és így nem csoda, ha rövid idő alatt a nemes magból terebélyes fa lett, melynek árnyékában a szenvedők, árvák, szegények, betegek, egyszóval a sors üldözöttei nyugalomra és pihenőre találtak.

Harminczhét év óta működik ez a nőegylet áldást osztva mindenfelé. Harminczhét év alatt egyenlő szeretettel gondozta a szegények és árvák ügyét, tengerkönyvet szárazítva fel jótékonyágának selyemkendőjével azok szeméiről, kik az élet vihara által megtépett szívvel bolyonganak és tengődnek a világban.

A debreczeni jótékony nőegylet harminczhét évi munkája szembetűnő, mert nemcsak a szegények ügyét vette gondjaiba, hanem árvaházat is létesített s ezen árvaházban otthont és nevelést adott és ad azoknak, kik szülőiket elveszítve a jótékony nő-

A debreczeni ifjakhoz.

Czigánység másokat dicsérni,
 Kivált hízégs örívél!
 Lapuini: nem magyarhoz illő,
 Pajtáskodni sem, bárkivel!
 Czigánységhez bizony nem értek!
 Nem is sarkal hitvány önérdék;
 Felétek szívem szava zúg:
 Dicsőség nektek, tős fiuk!

Mert hősiség: ily gyáva korban
 Függetlenséget vallani!
 S lángolni tisztán kis fajunkért,
 Higyjétek, ez is valami!
 Fásult, hideg világ zajában
 Tündökölni magyar ruhában!
 Ó, hogyha rátok gondolok:
 Szemem kigyul, szívem dobog!

Ős Debreczennek drága földje!
 Magyartermő szülő hazám!
 Mióta elszakadtam tőled,
 Érted hányszor imádkozám!
 Imádságom tördelt sohaját
 Büszke fiad néha hallják . . .
 Önvád az, fájó gyötrellem,
 Kiáltó szó — honszereltem!

Ó, mint irigylem azt, ki benned
 Most ölt magára oly ruhat,
 Milyet a mindent látó Isten
 Rajtunk kívül sehelse lát!

Mért nem lehetek én is ottan,
 Magyar fiúk koszorutokban!
 Hadd sirnek együtt véletek,
 Kiket annyira szeretek!

Mert lássátok: magyar hazánkban
 Nem minden talpnyí földmagyar!
 Sok büszke „szittya“, verve mellét,
 Reánk tapos, szívünkbe mar!
 Hollós Mátyásnak ősi vára
 Nem dicsőségünk fészke már ma!
 S a lassan ballagó Duna
 Reánk mintha szegényt ontana!

De ott, a Hortobágy határán,
 Héttornyú Debreczen körül,
 Az Isten legszebbik magyarja
 Szabadságának még örül!
 Az ország szíve ott van, ott ver!
 Magyar nap ott kél, ott ragyog fel!
 Boldogság béke ott virul
 Egészséges faj arczirul!

Oda vágyom! Oda von szívem!
 De árva sorsom fogva tart!
 És zagya, fásult nép köréből
 Innen bámúлом a magyart!
 Szívem úgy elfogódik gyakran,
 Mikor látom: fönt a magasban
 Csillag ragyog, kelet felé!
 A lelkem is reszket belé.

Ős Debreczennek drága földje!
 Szülő hazám, áldott határ!

Magyarság régi szikla vára!
 A lelkem hozzád haza jár!
 És atólel, népeddel egyben,
 Nagy, halhatatlan szeretetben!
 És míg pillámon köny ragyog:
 Érzem: tiéd, magyar vagyok!
 Budapest, márczius 21.

Oláh Gábor.

A burok fogsága Ceylonban.

Kolombóból írják a Ceylon szigetére telepített burok sorsáról:

Eddig összesen 5125 fogságba esett burt hoztak a szigetre. Meghalt ezek közül eddig 107 és 50 azoknak a száma, a kiket betegség okából vagy egyéb ok miatt hazabocsátottak Dél-Afrikába.

A megmaradt 4959 közül 4451 a dijatalavaai; 316 a ragamai, 150 a mount-laviniai táborban tanyázik, 42 tisztet pedig, a kik becsületzóra egy kis mozgási szabadságban részesülnek, hambautotai házakban szállásoltak el.

A dijatalavai táborból nemrégiben vagy kétszáz burt ki kellett közösiteni, mert ezek letették az angoloknak a hűségüket s ezért a többi agyon akarta őket verni.

A foglyok faházakban laknak, melyek

De hiszen azért van az emberi leleményesség, hogy armányokat, ürügyeket, alatomos intrikákat koholjon.

Hjha! az ilyesmihez nagyon jól értenek azok a bizonyos urak, a klikk bukott óriásai... Hiszen ha ők sem értenének ilyesmihez, mi lenne akkor Debreczen városával? pótdadó nélkül, milliókra menő adósság nélkül, pénzért osztogatható hivatalok nélkül, a városi vagyonnak agyonpocsékolása nélkül? ... Ez pedig mind az ő érdemök!

Bele kell tehát kötni Csóka Sámuelbe. Reá kell fogni, hogy azáltal mert igazságszeretettel és őszinte becsületességgel leplezte a bünt és olvasgat reá a gonoszokra: ezáltal megsértette a hivatalos titkot.

Mi az a hivatalos titok? Talán az, hogy hivatalos visszaéléssel a legpéldátlanabb vétkeket is el szabad követni büntetlenül? Talán az, hogy a hivatalos titoktartás leple alatt tönkre tegyünk vagyoniilag és erkölcsileg ezt a várost?

Nem tartjuk tiszteletben az ilyen természetű hivatalos titkot! Elég volt a hűnös titkolózásból, a sötétben bujkálódásból, látni akarunk! Gyujtsuk fel már egyszer az igazságnak és ezen őszinte józanságnak évtizedek óta fel nem gyújtott lámpását! Tépjük az átarczokat. Elő a faklyával a hivatalos bűnök minden zugát be kell világítani... Hadd örüljenek a világosságnak az igazak, és hadd reszkessenek tőle a gonoszok!

Te pedig Csóka Sámuel ne rettenj vissza semmiféle kigyó sziszegéstől! Az igazságkutatás farszót munka és az igazság utja tövises ut, de azért csak előre, lelkesedben és ajkadon a Bölcsnek ezen szavaival: „Vagy legyen igazság, vagy vesszen a világ!”

Dr. Király Péter.

NAPI HIREK.

Görgey Arthur nyugdíjas honvédtábornok.

Az országos Kossuth-párt hivatalos lapjából vettük át a „korszerű” és „korszerű” hirt.

Olyan hirt közölnek lapunkkal, — a melyet nem akarunk hinni. Ép ezért ma még nem is teszünk reá érdemileg megjegyzést. Ez nem más, mint a világosi fegyverletétel szomorú hőse. Magyarország kétszer huszonnégy óráig volt katonai diktátora ez év február elseje óta rendes honvédtábornoki nyugdíjat huz a magyar kormánytól. Oly tapintatlan, a nemzeti érzületet annyira arculverő eljárásnak minősítjük ezt, — ha igaz — amelyre a magyar kormányt egyáltalában nem tartjuk képesnek. Ép azért, mielőtt komolyan hozzászólánánk ez ódiózus ügyhöz, s azt érdemileg elbírálunk, kérjük az illetékes köröket czáfolják meg állításunkat.

Ezüst-lakadalom.

Magasztos, szép családi ünnepély folyt le Püspökládányban f. hó 14-én Kéri Lajos helybeli földbirtokos, pártunk egyik lelkes, hű tagja lakásán. Ezen nap mult el 25 esztendeje annak, hogy elrebegette a megalkuvást nem ismerő, törhetetlen kálvinista férfi a „holtomiglan” esküt hű elele párjának, Kertész Zsuzsánnának. Azon nagy Kertész családnak, annak a büszke tölgynek egyik hajtása ő, a melynek feje Kertész János, a debreczeni függetlenségi párt kiváló buzgalmu alelnöke. Nagy fény és pompa közt folyt le e szép ünnepély, P.-Ladány intelligentiája

csak nem teljes számmal képviselve volt. Ladány képviselőjének, Papp Eleknek ritka népszerűségéről tesz bizonyosságot az, hogy ő is megjelent ez egyszerű magyar ember házanál, hogy gyönyörködjek e derék házaspár boldogságán s poharat ürítsen és áldomást igyék az ő egészségükre, boldoságokra. Debreczenből is számosan részt vettek e családi ünnepélyen ugy a rokonság, mint az ismerősök köréből. Adja Isten, hogy ilyen egészségben és boldogságban érhessek el még aranylakodalmukat is!!!

Meghívó.

Azon állami tisztviselőket, kik a debreczeni tisztviselői szövetkezetben mint az állandó szervezet helyi alakulatába be akarnak lépni tisztelettel meghívom a f. hó 25-én kedden délelőtt 11 órákor a jogász és tisztviselői kör helyiségében tartandó alakuló gyűlésre. Debreczen, 1902. márcz. 20. Kartársi üdvözléssel Kazinczy Gábor kir. táblai bíró, az előkészítő bizottság elnöke.

Szabadság

a czime a debreczeni szabadelpvűpárt hivatalos lapjának, melynek az első száma vasárnap jelent meg. A lap felelős szerkesztője Szundy Károly, a ki igen tehetséges fiatal hirlapíró léttére már számottevő munkás pályafutásra hivatkozhatik. Szundy Károly beköszöntője rokonszenves. Rámutat a bukott rendszer „rombolásaira” és igéri, hogy a „szabadelvűség alapján „a Jog, Törvény és Igazság” irányelveit fogják szolgálni, nemcsak a politikai életben, de a városi és megyei ügyek terén is. Ez igen szép szó, hiven betartva üdvére válik mind városunknak, mind a vármegyének.

A főmérnök remeke.

A régi czéhes világban az iparost megelőtt a czéhebe felvették volna, „remek” munka sajátkezü gyártásával próbálták ki a többi mesterek. A czéhek azóta már rég beadták a czéhláda kucot, de mint tapasztalhatjuk, a „remekelés” ma sem veszett ki a divatból. Ilyen remeke van a városi főmérnöknek is. Ez az ugynevezett városi bérpalota „Barnum-ketreczes” hus árucarnoka, a melyről szomorú hirt ujságol a Debreczeni Ujság, irván:

Aczél Géza főmérnök városi politikájának egyik szörnyiszülötte: a Simonffy-utcai kártyapalota huscsarnoka. Ennek a czifra nyomoruságnak három földszinti helyiségébe beerőszakolták a szegény husárusokat, a kik sokat sópánkodtak, könyörögtek, majd látszólag megnyugodtak, most pedig egymásután hagyják ott a börtönketreczeket. Erre vall az alábbi értesítés is a melyet szöszerez a következőkben közlünk:

„Értesítjük Debreczen husvásárló közönségét, hogy a Simonffy-utcai bérházban levő huscsarnokat e héten szombaton ott hagyjuk s a Dégenfeld-téren a Tisza-palotában, a Nagy Sándor-féle üzlethelyiséget rendezzük be s borjühust, hentesárut ott vásárolhat tőlünk mélyen tisztelt közönségünk. Tisztelettel Suba Istvánné, ifj. Kovács Józsefné, özv. Kiss Jánosné, Hegecs Istvánné, Boruzs Jánosné, Kovács Sándorné, Kovács Jánosné és Kovács István hentes.”

Ezt a csoportot követi a többi. A libahusárusok is odahagyják a helyiséget (már

egy része oda is hagyta Szerk.) Szóval a főmérnök huscsarnok spekulációjára drágán fog ráfizetni a nemes város.

A Petőfi dalkör közgyűlése.

Három dicsőségteljes év eltelte után ismét tisztújító közgyűlésre jöttek össze a Petőfi dalkör tagjai a város székházának tanácstermében. A közgyűlés iránt — melyen a szép nem is képviselve volt — élénk érdeklődést tanusítottak a tagok s negyed 4 órákor nyitotta azt meg Komlóssy Arthur elnök. A választmány és számvizsgálók évi jelentéseit, a költségelőirányzatot elfogadták a felmentvényeket megadták; a dalkör vagyona 3600 korona alapítványok, butor, zongora és egyéb felszerelésekben, a mi négy év óta fennálló ifju egyetnél szép eredménynek mondható. Az anyagi ügyek elintézése után megejtették a tisztújítást. Az elnökségre egyhangú lelkesedéssel ismét Komlóssy Arthurt választották meg, kiért dr. Varga Lajos, Lestyan Adorján, és Barcza Barnaból álló küldöttséget menesztettek. A többi tisztviselők is mind közlelkiatással lettek megválasztva, a mint következik. Elnök: Komlóssy Arthur, I. Alelnök Vattay Géza, II. Alelnök: Barcza Barna. Titkár: Hamar László, Ügyész: dr. Varga Lajos. Jegyző: ifj. Nagy Gábor. Penztárnok: Szentgyörgyi József. Ellenőr: Márton Gyula. Zászlótartó: Tóth Lajos. Helyettes zászlótartó: Bak János. Körgazda: Szathmáry György. Számvizsgálók: (3) Haranghy László, Nyikos János, H. Sinay Sámuel. Választmány: Alapítók közül (3) Simonffy Emil, Dézsi Lajos, Tóth András rendes, dr. Tüdős János, Biczó Gyula póttagok. Rendes tagok közül: (5) Borus Ferencz póttag, Csóka Sámuel, Komlóssy Miklós, Oláh Károly, Roncsik Lajos, id. Nagy Gábor, Szele Lajos póttag. Működő tagok közül: (8) Bartha András, Horváth Gyula, Iklódi János, Kiss Kálmán, Nagy Lajos, Nagy János, H. Sinay Gyula, Ujlaky István rendes. Holes János, Czeizing Lajos, Vitárius Beniamin, Kulcsár János póttagok. A tisztújítás megajtése után a tárgysorozat kimerítettven, a közgyűlés elnök és az új vezetőség lelkes életése mellett 5 órákor rekesztett be.

Igaz-e?

Igaz-e, hogy Debreczen város több első utcái még máiglan is ázsiai kövezetlen, csatornázatlan állapotban vannak? Példaként felemlithetjük a nagyforgalmu, piaci-térségül is használt Rákóczi-utczát. De viszont igaz-e, hogy a Széchényi kertek mellett vezető ut a szoboszlói országot kezdéig kőburkolva van, sőt — ha jól tudjuk — részben csatornázva is? Nagyon derék dolog volna, ha a köztörvényhatósági bizottság tagjai érdeklődnének ez ut építés illetőleg kövezés részletei iránt. Mennyi költségbe került az? Micsoda hatósági intézkedés, rendelet alapján épült ki ez az ut? Van e erre közgyűlési határozat? Avagy csupán a tanács fejbőlintása szentesítette ez építést? Mi tette oly kikerülhetetlenül szükségessé ennek a külső utnak költséges kövezését, mikor a városnak oly élénkforgalmu főutczáin is hiányzik a kövezés. Kerekagygig ér a sár, mint például a Rákóczi-utca? Mennyiben szolgált magán vagy közérdeket ez az építkezés? Hisszük, hogy a közgyűlés tagjai tudni fogják a köteleességeket és nyiltan követelni fogják a kérdésekre az őszinte feleletet! Igaz-e?

Az akadémiai ifjúság magyar tánczestélye.

Ugy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült magyar tánczestélyt rendezett az akadémiának legnagyobb részét hitanhallgatókból álló vizsgálmi bizottsága folyó hó 22-en a Margit-fürdő dísztermében. Igaz magyaros jó kedvvel, pompás hangulatban mulatott a közönség egész a reggeli órákig s a jelenlévők közül mindenki azzal a benyomással távozott, hogy ilyen tánczestély régen nem volt Debreczen városában! S ezzel az ifjúság elérte célját. A tánczvizgalmak magyarrá tételére irányuló törekvése sikerült, a közönséget megnyerte hazafias eszméinek. Ha már magyarosan érezünk, vigadjunk is magyarosan. A közönség köréből jelen voltak: Asszonyok: Csiky Lajosné, Benyáts Emilné, Teleky Béláné, Mitrovics Gyulané, Dömsödy Imrené, özv. Révész Imrené, Orosz Istvanné, özv. Konrad Lászlóné Kovács Jánosné, Kovács Gáborné, Dóczy Gedeonné, Gönczy Endrené, Farkas Albertné, Krizsér Miklósné, Medgyesi Ferenczné, Szatmari Péterné, Szabó Józsefné, Varay Jánosné, Molnár Józsefné, özv. Szinay Jánosné. Leányok: Dóczy Ilonka, Dóczy Irénke, Benyáts Erzsike, Miklóssy Margit, Teleky Ilonka, Szabó Margit, Bészler Emma, Miklóssy Tere, Kovács Irén és Erzsike Kovács Ilonka, Konrad Irénke, Ujváry Ilonka, Zong Juliska, Orosz Magduska, Medgyessy Ilonka, Szathmári nővérek, Szinay Emma, Mitrovics Margit (Sáros patak) Mitrovics Aranka, Kovács Margitka, Szabó Irénke, Krivizár Mariska, Varray Mariska, Barna Piroska, Molnár Mariska. Felülfizettek Csiky Lajos 14 kor. Barna Mihály 2 kor. Dömsödy Imre, Kovács János 4—4 kor. Mark Endre 8 kor. Molnár József 1 kor. Szabó József 10 kor. Teleky Béláné 4 kor. Mester István 2 kor. Csernyatonyi Kálmán, Benyedi Péter 12—12 fillér. N. N.-ek 6 kor. Fadian Gábor, Kovács Karolina, Körös Tarsa 2 korona.

Esketés a fogházban.

Rövid időn belül harmadszor történt már meg, hogy debreczeni kir. törvényszékünk fogházában egyes letartóztatottak házassági szövetségre lépnek, vagy úgy hogy mindkét fél le van tartóztatva, vagy hogy az egyik szabad, s a másik fel a fogházban ül. Tegnapelőtt, szombaton az utóbbira volt eset, nevezetesen egy fogoly nő lépett házassági szövetségre egy szabadlábban levő férfival, kivel már 10 év óta vadházasságban él s négy szegény gyermekük most a város költésén teng. A nő hallgatva a fogház lelkészenek a jó nevről, tisztességről, a családi élet szentségéről, a vadházasság rut voltáról való beszédeire, elhatározta magát ott a fogházban felkeresett emberével együtt e nagy lépésre s két tanu gyanant is szolgáló fogházór kíséretében felment a polgári anyakönyvvezetői hivatalba, honnan az immár törvényesen egybekelt házaspár a fogházba ment, hol Csiky Lajos fogházi ev. ref. lelkész egyik fogház örmeester, három fogházór s mintegy 25 fogoly jelenlétében egyháziilag is megaldotta őket, elmondván, hogy az Isten a rosszból is tud jót kihozni, mikor a nehéz fogságban levő nő szívet megindította e lépés megtételére, mely nekik s a felfinak újra tisztességet, négy szegény gyermeknek pedig nevet, törvényes állást fog majd adni a társadalomban. A szegény gyermekeket különben a rabsegélyző egylet ruházta föl a napokban kivéven őket koldusrongyaikból.

Nyilatkozatok

jelentek meg helybeli lapokban azon alkalmából, hogy szöve tettük Aczél Géza városi főmérnöknek nyomdász- és újságszám-

lalkozását. Az első nyilatkozatot egy előttünk ösmeretlen ur, Ruzicska Gyula ur írta és az „uj Debreczeni Friss Újság“-ban jelent meg. Az első nyilatkozatban foglalt személyeskedést nem tartjuk érdemesnek semminemű válaszára. Egyszerűen közöljük az előttünk ismeretlen uri embernek a nyilatkozatát és mindezt, mind a másik, a „Debreczeni Újság“-ban megjelent nyilatkozatot (alább közöljük ezt is), mely szinte a főmérnök üzleti-vallalkozására vet érdekfeszítést, ajánljuk Puky Gyula főispánnak a figyelmébe.

I.

I g a z-e? Kérdezi a „Debreczen“ tegnapi számában az „uj klikk“ szerkesztő tolvaj szerkesztő ur, hogy Aczél Géza városi főmérnök ur a Debreczeni Friss Újságot a nyomdával együtt megvette? Nem egészen igaz, kérem szépen. Aczél Géza városi főmérnök ur csak a vállalatba fektetett pénzt akarja megmenteni s ezért addig, amíg nekem módomban lesz ezt neki az üzlet jövedelméből visszafizetni, én értem, aki a nyomdát s vele a lapot tulajdonképpen átvettem s ki a törvényes átvétellel járó formalitások elintézése után a céget jegyezni fogom, a saját jól felfogott érdeke és irántam táplált jóindulatából kezeséget vállalt. Ezzel együtt szükségesnek tartom kijelenteni azt is, miszerint annak a „régiklikk“ nek az volt a legnagyobb baja, hogy igazi szabadelvűségtől vezéreltetve, nem gyakorolt elég jobban mondva semmi befolyást a lap szerkesztésére. Noha eddig nem tette ezután még kevesebbé teheti, mert én — kisebb kaliberűséggel fogva sem tartozom semmiféle klikkhez, a lap működését csak üzleti szempontból csak addig értelem, míg értéke lesz. Nem tudom, érdemesnek fogja-e tartani Aczél Géza főmérnök ur (aki most nincs a városban) felelni az önzetlen hazafiság eszméjét unos-untalan hangoztató szerkesztő ur ama kérdésére, hogy mennyire tartja összegeztethetőnek állásával, hogy „a nemes város nyomdájának konkurrencziát csinál“, de ha ezt nem is tenné meg, szeretném, ha a szerkesztő ur megfelelné nekem a következő kérdésekre, azoknak az igazán magas elveknek szellemében, melyek 1848. jutottak először szabadon kifejezésre, hogy mennyiben tartja elveivel összegeztethetőnek azt, hogy az erősebb elnyomja a gyengét, világosabban: a városi nyomda az adózó polgárok keservesen kiizzadott filléréiből, csupa „tradíció-apolásból“ konkurrencziát csináljon az olyan szegény adózó polgároknak, mint becses lapja nyomdájának tulajdonosai és jó magam is, kik e szép megterseget tanultuk és ebből akarunk és tudunk csak megélni?

Ruzicska Gyula.

II.

Ugyanez „esetre“ vonatkozólag a „Debreczeni Újság“-ban megjelent cikkelyeske pedig így hangzik:

A főmérnök vállalata. Lap-társunk a „Debreczen“ nyílt felhívást intéz Aczél Géza főmérnökhöz: igaz-e, hogy nyomdaja és lapja van. Nem hisz kell rá bérteni a főmérnök feleletét, tudja ezt már mindenki. Aczél Géza főmérnök urnak igenis van nyomdaja és lapja is. Ugylátszik nagy szüksége van arra, hogy a debreczeni nyomdászoknak, a kik küzdelemmel élnek, konkurrencziát csináljon; szüksége van arra is, — hogy a lap-tulajdonosokkal is szembe álljon és a saját kedvére újságot is tart fenn. — Hogy egyeztethető mindez össze a főmérnöki állással, nem tudjuk, de bizonyos, hogy a konkurrencziát kiterjeszti a saját kenyéradójával a várossal szemben is. Mert úgy áll a dolog, hogy Aczél Géza ur konkurál a város nyomdájával is. Egyik legfényesebb

bizonyítéka ennek kezernk között van. Aczél Géza főmérnök ugyanis levelet intézett lapunk tulajdonosához s ígéretek mellett kéri hagyja ott a város könyvnyomdáját s nyomdassa a lapját az ő nyomdájában. Az ajánlatot nem fogadtuk ugyan el, de elég bizonyíték arra, hogy a főmérnök urnak van nyomdaja s hogy konkurálni akar a város nyomdájával is.

Szocialisták az esküdtsek előtt.

Lapunk múlt számában közöltük a már ismert sajtóper leolyását úgy, a mint azt kiküldött tudósítónk följegyezte lapunk zártáig. A perbeszédre csak késő délután került sor. dr. Balint Zsigmond kir. ügyész az életből vett példákkal bizonyította a vádat alapos tanuimányra valló vádbeszédekben, többek közt azt is fölhozva, hogy a szocialisták törekvései azonosok a kommunistákéval, kik a földet fölosztani akarják. Dr. Révi Náudor ügyvéd, mint a két vádlott védője másfél óran át tartott tartalmas vádbeszédekben sorra czafolgatta az ügyész vádjait s kimutatta a kölömböket a kommunisták és szocialisták között utalva arra, hogy a szocialisták a földet nem felosztani akarják, hanem azt, hogy a föld mindenkinek adjon kenyeret. Rámutatott arra is, hogy a magyar kormány egyáltalán nem igyekszik megoldani a szocialis kérdést és így nincs oka rá, hogy a szocialistákat üldöztesse. Az inkriminált két czikkben egyenes fölívás az osztály és alkotmányos államforma elleni gyűlöletre ninesen, azért kéri mindkét védeleze fölmentését. Ezek után a két vádlott beszélt, majd az elnök tette meg jogi fejtegetését s az esküdték a verdikt meghozatala végett visszavonultak. Este 1/2, 11 órakor hozta meg az esküdtsek verdiktjét, mely szerint Tóth Imre vádlott az osztály és alkotmányos intézmény elleni izgatás vétségében, Szatmáry Ferenc pedig az alkotmányos államforma elleni izgatás vétségében hétnél több szóval bűnösöknek találtattak s ennek alapján a kir. törvényszék Tóth Imrét 5 havi államfogházra mint fő és 10 kor. pénzbüntetésre, mint mellék büntetésre, Szatmáry Ferencet pedig egy havi államfogházra ítélte. A védő semmiségi panaszt jelentett be.

Viharos közgyűlése

volt a debreczeni dalegylet vasárnap délutáni közgyűlése. Torday Gábor felvetette a bizalmatlanságot Márk Endre ellen. Zajos tüntetések történtek az elnök hívei részéről, de az ellenzék részéről is. Erőszakos lefolyása volt a közgyűlésnek. Noha az elnök a tárgysorozathoz nem vette be a Torday Gábor felebbezését, most annak a tárgyalását mégis elrendelte. Ez a felebbezés alaposan lerajzolja a Rákóczi emléket sértő Márk Endrét és ösmereteti a szomorú ügyet, amelyre azonban a dalárda választmánya bizalmat javasol az elnöknek. Ezt meg is szavazták, noha Torday Gábor bizonyította, hogy kétszer szólította fel az elnököt két tag Konstantinápolyban (a Rákóczi-sir koszorúzásra) de a felelet elnöki rendreutasítás volt. . . . Torday Gábor szavára jelentette ki azt is, hogy az ut szelja a Rákóczi-sir megkoszorúzását volt. Ezután a tisztújítást nagy zajban ejtették meg, csakugy viharzott váltakozva az éljen és az abczug, midőn dr. Nagy Kálmán egyhangú választással indítványozott elégtételt adni a „meghurezolt“ elnöknek és mint a „D. U.“ írja:

A nagy zajban Lengyel Imre kijelenti, hogy Márk Endre megválasztott elnöknek tekintendő.

— Ez erőszakosság. Kiallították többen. Titkos szavazást kérülk. Lengyel Imre: Nincs itt helye a titkos szavazásnak!

Aelnökül Magoss Györgyöt választották.

Titkár lett Csurka István, Jegyző: Péter Gábor. Másodtitkár Govrik Miklós. Pénztárnok: Bárdos Géza. Választottak ezenkívül tizenhat működő és tizenhat pártoló választmányi tagot. A gyűlés fél hatkor ért véget a lehető legvirhosabb hangulatban.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Kovács István — Szabó Mária, Schwartz Adolf — Rosenfeld Gizella, Molnár Sándor — Major Mária, Biró János — Balázi Mária, Lukács Ferencz — Marczy Mária, Veres Mihály — Bacso Zsuzsanna, László Ferencz — Tömösvári Eszter, Baik János — Magyar Zsófia, Csizi Sándor, — Kecskeméti Erzsébet, Timári Sándor — Varjassi Eszter, Kerékgyártó Mihály — Nagy Zsuzsanna, Dali János — Békési Lidia, Vezendi Bálint — Fábrián Eszter, Sipos Ferencz — Molnár Julianna, Budai Lajos — Takács Róza, Bádon Mihály — Csáti Mária, Veres József — Rác Sára, Jándi Bálint — Molnár Sára, Összesen 18 pár.

Ugyanezen idő alatt a következő halálozási eseteket jelentették be: Török Antal 22 éves csizmadia segéd, Halász Mártha 12 éves gyermek, Tasnádi Julianna 45 éves mosónő, Böszörményi Pál 50 éves kis birtos, Kovács András 76 éves magánzó, Nagy Gyula 18 hónapos csecsemő, Rothman Endre 24 napos csecsemő, özv. Farkas Lajosné szül. Rác Juszina 82 éves földbirtokosnő, Iván Andrasné szül. Faragó Erzsébet 63 éves háztartásbeli, Gebei Istvánné szül. Vértesi Julianna 59 éves háztartásbeli, Tóth Károly 73 éves néptanító, Halmi Teréz 50 éves napszámosnő, Gebei Eszter 18 napos csecsemő, Pakozd Julianna 2 éves gyermek, Simon Mihály 46 éves háztulajdonos, Szabó László 5 éves gyermek, Vida Róza 6 hónapos csecsemő, Nagy Erzsébet 9 éves gyermek, özv. Balogh Péterné szül. Faragó Mária 59 éves háztartásbeli, Hollander Adolfné szül. Braun Berta 59 éves háztartásbeli, Veiczi Laura 5 éves gyermek, Kaszás Mihály 8 hónapos csecsemő, Horváth Károly 17 éves népzenesz, Altmann György 3 napos csecsemő, Berg Katalin 3 hónapos csecsemő, Borsi Endre 15 hónapos csecsemő, Balázs Jánosné szül. Komlósi Eszter 42 éves háztartásbeli: Harsányi József 65 éves kőművesegéd, Adámszky Mária 28 éves házi cseléd, Bojtor Eszter 50 éves napszámosnő, Molnár József 59 éves molnár m, özv. Csizsár Sándorné szül. Bihari Erzsébet 6P éves háztartásbeli, Oláh Imre, 4 hónapos csecsemő, Madarasi Jánosné szül. Gabura Éva 55 éves háztartásbeli, Nagy Julianna 4 éves gyermek, Halász Lajos 3 napos gyermek, Tömösi Róza 20 éves háztartásbeli, Király József 77 éves szügyáró m. Dobó Róza 14 napos gyermek, és 1 halva születés. Összesen 40. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 63 születést (35 fiu 28 leány) jelentettek be, úgy a születések 23 al múltak felül a halálozásokat.

Az ipartestület közgyűlése.

Zajos s érdekes közgyűlést tartott tegnap az ipartestület. Érdekességét főként az elnökválasztás köleszöngött, amennyiben a jelenlegi elnök Tóth Kálmán ellen az ellenzék felléptette Zelinger Edét, az iparosok egyik tevékeny tagját. Habár nem sikerült Zelinger megválasztani, Tóth Kálmán és párfa meggyőződhetik arról, hogy az ipartestületben is megvan már az ellenőrző ellenzék s megfog szünni ez az önkényes

Tisztelettel értesítjük a hölgyközönséget, hogy tavaszi bevásárlásunkról hazaérteztünk s áruházunkat a tavasznak legujabb ujdonságaival felszereltük.

Rendkívüli nagy választék nap és esernyők, nyakkendők és övökben.

Darvas Testvérek női- és gyermekfelöltő áruházában, Hungaria kávéház mellett.

állapot, melyet a multban oly nagy előszeregettel üzött az elnök. A tisztújítást dr. Boldisár Kálmán vezette, mint elnök. Miután névszerinti szavazást kértek, azt elrendelte A szavazás d. u. 11 órától fél öt óraig tartott. Az eredmény az lett, hogy Zelinger Ede 115 szavazatával szemben Tóth Kálmánt újból megválasztották 331 szavazattal. Ezután az előjárásági rendes és póttagokat választották meg.

A hivatalos Debreczen és Tisza Kálmán halála.

Debreczen város tanácsa delelőtt foglalkozott Tisza Kálmán halálával. Elhatározta, hogy a gyászról kiveszi a részét. Fekete zászlót húzat a város házára. Koszorút helyez a koporsóra. Simonffy Imre polgármester cselekszi ezt, aki szóval fejezi ki a részvétet. Van ugyanis az 1861. évi, február havi közgyűlési jegyzőkönyv 4 száma alatt, melynek értelmében Tisza Kálmán a haza nagyjaival együtt, Kosuth, Klapka, Kmetthy is közöttük van, Debreczen város tiszteletbeli képviselőinek a diszkoszorujába felvétellett. Megjegyezzük, még akkor Tisza Kálmán nem akasztotta szögére a bihari pontokat, sőt nyíltan küzdött az osztrák ellen. . . Ámde mivel ezt a multat rég eltette, rég megtagadta a boldogult Tisza, a szétfoszott illúzió értékével bir a nemes város koszoruja, melynek a levelei között, noha a tisztelt hivatalos Debreczen nem is gondolt erre, ott rejtik az itélet is; mert e koszoru szembeállítja a megtagadott multat és elveket a boldogult államferfi későbbi, végzetes Pálfordulásával.

Halálozások.

Idősb Harsányi Lajos hoszas szenvedés után 80 éves korában elhunyt. A derék polgár temetése tegnap d. u. ment végbe nagy részvét mellett. Harsányi Pál, banktisztviselő és hírlapíró collégánk az elhunytban édesapját gyászolja. — A Bruckner — Budaházy — Szüts családot sulyos vesztés érte. Özv. Gaborjani Szabó Sámuelné szül. veszközi Budaházy Emilia e hó 23 án 72 éves korában elhunyt. A neimeszvívű urinő hült tetemeit e hó 25-én d. u. 3 óraker helyezik örök nyugalomra a Bathány-u. 11 sz. háztól. Az elhunytat nagyszámu rokonságon kívül gyermekei dr. Bruckner Ernőné, Szüts Mihályné, Leidl Irma, Leidl Henrik és Leidl Emil gyászolják.

Halakat az ünnepre.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mint minden évben, úgy most is megrendelésre halakat terítékre díszesen készítetek. Azonban kérem, hogy a megrendelést legkésőbb csütörtökig hozzám juttatni méltóztassék. Tisztelettel Márkus Jenő vendéglős.

Távirat.

Tisza halála és a képviselőház.

Apponyi Albert gróf házelnök bucsuztatta el egykori ellenfelét, Tisza Kálmánt, az elismerő szavakban nem fukarkodva. Indítványozta a jegyzőkönyvi részvét kifejezést és részvét irat küldését a családhoz, valamint küldöttség küldését a temetéshez.

Széll Kálmán hasonló hangulatu beszédet mondott, kijelentvén, hogy a boldogult család óhajta eltemettetni. Kérte a képviselőketvegyenek részt a küldöttségben.

Mindkét beszédet néma csöndben hallgatták. Hallgatott ez ellenzékis.

A debreczeni gazdasági egyesületről.

Biró Géza egyesületi tag urnak e lapok közgazdasági rovatában megjelent s az egyesület érdekében írott soraira, óhajtok röviden válaszolni.

Igaza van Biró Béza urnak, hogy a gazdasági egyesület nemcsak a kaszáló kérdés eldöntése véget alakult; de miután ezen kaszáló kérdés mélyen benyul gazdaközönségünknek nemcsak birtokjogába, hanem mezőgazdasági ügyeibe is, kötelessége egyesületünknek ezen kérdéssel is foglalkozni s odatörekedni, hogy ezen — már annyi keserűségre okot nyújtott — kérdés, békés uton s megfelelő módon oldassék meg.

A magán kaszálókra és a városi erdőségekre telekkönyvileg bekeblezett szolgálmi jogoknak gyakorlása ma már akadályokba ütközik, az erdőségekből szétszórt fekvő kaszálóbirtokok tagosításának kérdése már felszínre kerül, a Hortobágy pusztá hasznosításának kérdésénél, az allattenyésztés érdekében már felvetve van, az erdőtést fele részének legelő erdőképpen kezelése, hogy a mit az allattenyésztés a Hortobágnál veszítene, azt a legelő erdőnél nyerje meg; mindezen kérdéseknél a gazdasági egyesületnek, a gazdaközönség érdekében közben járni kell és kötelessége is.

Igaza van cikkiró urnak abban is, hogy a gazdasági ismétlő iskolának szervezése Debreczenben már elodázhatlan és hogy a gazdasági egyesület vele ebben egyetért, erre nézve felemlitem, hogy Csaky János tagtárs ur 1900 év deczember hó 9-én az egyesület választmányához a gazdasági ismétlő iskola felállítására iránt előterjesztett indítványára a választmány akként határozott, hogy teljesen hozzájárul az indítványhoz s azt egészen elfogadta s a gyakorlati keresztül vitel módozatainak megállapítása végett bizottságot küldött ki s az egyesületben már előre is felmerült az a terv, hogy a gazdasági ismétlő iskola a kertészeti egyetemen a város által használatra bocsátott 27 hold területen létesítették.

Hogy az egyesület a város hatóságát ezideig ez ügyben meg nem kereste, annak oka a nehéz és sulyos pénzügyi helyzet, a minek folytán az egyesület nem tartotta időszerűnek ez ügyet a lefolyt évben szorgalmazni. A lódíjazásról szólva cikkiró ur, a debreczeni viszonyoknak a Nóniusokat meg nem felelőknek mondja és azokat a díjazásból teljesen kizárni javasolja.

Szükségesnek tartom erre nézve felemlíteni, hogy a város tulajdonát képező ménes 1886. év nyarán szakértők közbejötté mellett tüzetesen megvizsgáltatott és a szakértők véleménye szerint a ménesben akkor meglevő jelentékeny hibák csak úgy voltak kiküszöbölhetők s a tenyész anyag értéke csak úgy volt emelhető s az eredeti jelleg csak úgy volt fenttartható, ha a Nónius tenyész irány alkalmaztatik.

Ezen szakértői vélemény Kozma Ferencz miniszteri tanácsossal közöltetvén, ő lejött Debreczenbe, a ménest megvizsgálta és a szakértők fenti véleményét helyesnek és célirányosnak jelentette ki és ezen szakvélemények alapján lett bevezetve a Nónius tenyész irány.

Az eredmény gróf D. Orsay és Fadlallah a lótenyésztés terén országosan elismert szaktekintélyek véleménye szerint teljesen jónak bizonyult s Debreczen város

Nónius fajlovai úgy a budapesti ezredéves kiállításon, valamint a szegedi mezőgazdasági országos kiállításon I-ső díjat nyertek.

Ha ezen szakférfiak véleményével és az eredménnyel, cikkíró urnak a Nónius tenyésztés elleni állásfoglalását szembe állítjuk, valószínű hogy nagyobb számban lesznek azok, akik a Nónius tenyésziránynak továbbra is fentartását óhajtják.

A lótenyész kerületek megállapítása kérdésében, a földmívelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága által, lótenyészbizottságunk véleményadásra hivatván fel, azon előterjesztést tette, hogy Debreczen szab. kir. város határterületére a Nónius tenyészirány hagyandó meg a gazdasági igás lovak és népies tenyésztés érdekében; de mivel a gazdaközönség egy része az igáslovak mellett még katonai czlokra is óhajt lovakat nevelni, e célra pedig Nóniusok a remonda vásárló bizottságok által kifogásoltatnak, a Nónius egyedek mellett a debreczeni állami méntelepen alkalmas féléver menek is állítandók fel.

Ezek szerint — mivel tudjuk hogy a helybeli ló anyag előnyös átalakítása céljából vetett igénybe a Nónius is ezen fajtenyésztése eredménnyel is járt: nem zárkozik el az egyesület cikk író ur javaslata azon része tárgyalásától sem, hogy most már olyan jellegre is kell törekedni, a melyek a katonaság céljainak megfelelőek.

A cél tehát közös, mert úgy a gazdasági egyesület mint cikkíró ur és arra törekszik, hogy a legszegényebb lótenyésztőnek is becses anyag legyen birtokában.

A mi továbbá cikkíró ur sorainak azon részét illeti, hogy a közgyűlésen a munkaprogramm nem volt kimerítően tárgyalva, szükségesnek tartom jelezni, hogy az egyesület választmányának f. évi márczius hó 2 an tartott üléseben elhatározva lett, hogy az egyesület által kitért újabb iránynak megvalósíthatása vegett szakosztályokat alakít és pedig 1. Közgazdasági, 2. Földmívelés és növénytermelési, 3. Állattenyésztési, 4. Dohánytermelési, 5. Szőlőszet, borszat, kertészeti-méhészeti, 6. Baromfitenyésztési szakosztályokat.

Ezen szakosztályok megalakítása az április hóban tartandó közgyűlésen fog eszközöltetni s bizton remélhető, hogy ezen szakosztályok működése folytán az egyesület iránt az érdeklődés fel fog ébredni és a mit Biro Géza egyesületi tag ur is óhajt: az eredmény befog következni.

Bácz Lajos
egyesületi titkár.

II-dik Rákóczi Ferencz története.

A magyar nép számára írta: Ifjabb Móricz Pál.
(Longuevál, az áruló katonatiszt.)

Egy belgiai származású osztrák katonatiszt vállalkozott a legaljasabb szerepre, hogy Rákóczit törbe csalja és elárulja. Bizonyos Longuevál nevezetű hadnagy volt ez az aranybójra méltatlan férfi. A sárosi várhoz közel allomásozott. A vasas német lovasoknál szolgált. Behivegő modoru, művelt férfi volt. Meljesen elűtött a zsoldos hadak akkori durva tisztjeitől. A nyílt jellemű Rákóczi bizalmába is ezen tulajdonságai által

férközött be. Francia nyelvű folyékonyan diskurált Longuevál, miért is Rákóczi nagyra becsülte a sárosi magányban, a bús magyarok között, ennek a világlátott, művelt férfinak a társaságát. Mindig szívesen fogadta hazánál; noha a magyar urak előtt, mint a többi osztrák, zsoldos, úgy Longuevál is gyűlölt személy volt. De hiába intettek töle Rákóczit. Már behizelegte magát a herceg szívébe. Hisz bizalmas beszélgetés közben éppen a sima, borotvált arcú Longuevál hadnagy volt, aki a zsoldosok garázdalkodása ellen élesen keltki, aki tühretlennek nyílvánította az idegen uralom tatár pusztítását. . . Rákóczi komolyan vette e kísértő és kém szavát. Hitt neki. És midőn 1700. őszén meghalt Károly spanyol király es mind a francia, mind az osztrák gyujtogatni kezdte a spanyol örökösödési háboru aknját, ekkor Longuevál hadnagy alkalmasnak találta az időt, hogy Rákóczit a bécsi hálózába becsalja, előadta, hogy ő hosszabb szabadságra mén hazájába és mivel ellátogat Párisba is, szívesen szolgálna Rákóczinak. És ha a hercegnek volna valami irni valója XIV-ik Lajos francia királyhoz, atjának régi szövetségéhez, ő ezt a levelet készséggel kézbesíti. Hisz az osztraktól jót ugysem várhat Rákóczi, ezért a régi szövetség felújítása semmi esetre nem lesz artalmára. Hisz a franciaik mindig melegen érdeklődtek sorsa iránt. Ez tény volt. Ezt az érdeklődést a bécsi francia nagy követ részéről többször tapasztalta Rákóczi.

Rákóczi belement a törbe. Ajánlotta a francia király figyelmébe Longuevált és általános kifejezésekben írt a magyar állapotokról. Amihez joga is volt, mint minden szabad magyarnak. Ekkor a hercegtől melegen bucsuzott el Longuevál; de Bécsben stációt tartott. Bemutatta az udvari körökben a Rákóczi levelet. Azután indult válszért Versaillesbe; majd a francia király levelével, mely az ő szóbeli felvilágosításaira adott kedvező és sokat ígérő válaszlát, ismét fölkereste a gyanutlan Rákóczit, azonban Bécsben előbb olvasták ezt a levelet is, a melyre most Rákóczitól újabb választ kért.

Rákóczi megírta a levelet. Többet ebben sem mondott, minthogy a magyar nép rabigában szenved, helyzete tühretlen. Epelkedik a szabadságért. A cselvetők azon alatomos kívánságát azonban nem teljesítette, hogy a magyar elégedetlen urakat nevszerint is nevezze meg. . . Longuevál, a gaz áruló katonatiszt, így a rábizott feladatot nehezebb részét megoldotta. Az 1701-ik esztendő februar havában indult Sárosról utnak. Most már felesleges volt tovább a komédia játszás és ajveleket Bécsbe vite, hogy gazarulása mégse tünjek oly alacsony színben, magát színleg elfogatta. . . Neki még tanuvallomást kellett tenni a fiatal magyar főur ellen. Azért az aljas árulásnak a leleplezése végett játszották el ez újabb komédiát is.

Rákóczi osztrák ellenségei tovább nem haboztak. Kiadták az elfogatási parancsot. Beresényit is elakarták fogatni, de a nyakas főur idejekorán lengyel földre menekült. Nem így Rákóczi. Az áruló Longuevál is megkapta gazsága jutalmát. Ő később uradalmat nyert. Osztrák bárói rangra emelték. Ilyen latroknak osztogatta az osztrák a czimert.

(Folyt. köv.)

Nyiltér.*)

Nyiltérkoztat.

A „Debreczeni Ujság“ 1902. évi márcz. 23 ik számában „Ispotálytemplom tornya“ czimvel egy tendentiózus közlemény jelent meg, melynek éle oda irányul, hogy iparosüzleti reputációm, melyre mindig büszke voltam, konkurrenseim örömeire megrendítessek.

Ezen cikkben az áll, hogy az Ispotály templom építésénél a bádagos munkát ócska anyagok felhasználásával teljesítettem, s hogy a toronygomb melyet veres rézből tűzben aranyozva kellett volna készíteni egyszerűen horganylemezből készült s laparanyval lett bevonva.

Az mondatik továbbá a kérdéses cikkben, hogy ezen „visszaélésre“ vonatkozólag több bádagosmester följelentést tett az építető egyháznál, hangsúlyozván e följelentésben, hogy előzőleg megvizsgálták a végezt munkát, mert tekintve az általam ajánlott olcsó árakat, nem hitték, hogy e munkalakat olyan áron új anyagból előállítani lehetne s tették azt, valamint a följelentést azért, mert a vállaltól az én olcsóbb ajánlatom miatt elesetek.

Mindezekre a következőket vagyok bátor megjegyezni.

Följelentőim egyike ugyanazon Tóth Gyula debreczeni bádagos mester, a ki a h.-bőszörményi templom horgonytetőzetét készítette, melyet a munka rossz minősége miatt a h.-bőszörményi egyház épen általam dobattott le! Ehez nem kell több kommentár.

Valótlan, hogy a följelentők munkám minőségét a följelentés megtétele előtt átvizsgálták és megbírták volna. A följelentést náluk egy elesapott segédem suggeralta, kinek besugását ők irántam táplált bosszúságuk folytán kész örömmel vették, mint alkalmas alapot a denuntiálásához.

Tény, hogy a följelentés folytán az egyház részéről szemle tartatott, a melyen konstátálva lett, hogy az egész külső tetőzet az előirt új anyagból készült s csupán a négy redőny és a parkányzat lefedése munkálatot az előirt vaspléh helyett a vaspléhnél is alkalmasabb finom, hár lefejtett anyagból s ezt is csak azért alkalmaztam, mert az építőmester, a kitől a kérdéses munkát alvállalaliba kaptam, ehhez beleegyezést adta.

Tény az is, hogy a toronygomb horganylemezből készült s laparanyval lett bevonva, — azonban az is tény, hogy veres rézből tűzben aranyozva is elkészült s készen áll, — de az építésfelügyelőség kis méreténél fogva — amely méret azonban a tervnek megfelelt — nem vette at s mivel a megfelelő méretben való előállítás negyszerannyiba került volna, mint az előirányzati ár, épen az építésfelügyelő adott megbízást arra, hogy a gombot úgy és olyan anyagból készíttessem el, mint a milyenből azután elkészült, bár így is többbe került nekem, mint a mennyi az előirányzati ár volt. Tehát erre a munkára ráfizettem azért is, mert hiszen egy helyett két toronygombot készítettem!

Mindezekből pedig a következőket konstátálom:

1. Hogy én nem az egyházzal, hanem az építőmesterrel szerződtem s az építőmester megrendelésére és utasítására készítettem a munkát.

* E rovatban közltekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Fényes Mór Angol szabászat.

Debreczen, Megyeház épület.

Kizárólag angol szövetekből a legszebb tavaszi ujdonságok megérkeztek, melyek megtekintésére felkérem a kényesebb igényű férfi ur közönséget.

tettem r
szitette

2.

lefejtett

gomb r

enyém.

3.

i r i g y

4.

fel fogm

5.

séges és

állítottak

a nagy k

aljon e

től-e vag

czíaltak.

Del

selyems

szerek s

foulard

ban. sin

lyeknek

liva, na

ezer szá

kell.

U

Adolf G

Me

a legsz

női

Bluz sel

De laine

Szabo

De

A Beo

egyed

Stegn

Debrec

Az ép

friss portlan

gyártmány.)

szigetelő ler

disztóglát, a

rendü minő

Vidéki

sittetnek. T

tettem mindent és úgy, amit és a hogy készítettem.

2. Hogy az elkészített munka jó, a lefejtett anyag mennyisége csekély s a torony gomb minőségéért a felelősség nem az enyém.

3. Hogy ezt a dolgot a kenyéririgység fujta fel visszaéléssé.

4. Hogy a feljelentők feljelentésükkel fel fogják sütni és

5. hogy engem, akit mindenki tisztességes és jó munkájú iparosnak ismer, hiába állítottak a kenyéririgy urak pellengére, mert a nagy közönség tudni fogja, hogy kitől forduljon el inkább: az ártatlanul megvádoltól-e vagy azoktól, akik alaptalanul denunziáltak.

Debreczen, 1902. március hó 24-én.

Kerékgyártó Sándor,
bádogos mester.

Elnagadó női

selyemszövetek. a legújabb szövési mód-szerek szerint, fekete, fehér és színesben foulard szövetek, a legizlesebb mintákban. simán, mintázva stb. Magán szemé-lyeknek vám és bérmentesen házhoz szállítva, nagyban áron. Elismerő levelek ezer számra. Schveicba 25 fl. levélbélyeg kell. (4.)

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Co Zürich (Schveicz.)

kir. udv. szállítók.

Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben, Tennis, Chiné és De laine szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen. Rózsater.

A Beocsini Cementgyárak

egyedüli raktára és kőpiselete:

Stegmüller Árpádnál

Debreczen, Kölcsei utca 3.

„Legnagyobb raktár.”

Az építési évad megkezdődött, ajánlom friss portland és román cementemet (idei gyártmány.) Most érkezett friss gipszet, elszigetelő lemezt. Kőbányai sárga és piros díszteglát, a legolcsóbb árak mellett, elsőrendű minőségben.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Telefon 254.

Kínálat. Könyvelést, levelezést elvállal, hivatalok és hatóságoknál peres és perenkívüli ügyekben szükséges információk szerzése, adása és szorgalmazása, okmányok megszerzése tárgyában tetszés szerinti díjazásért, továbbá utazással kapcsolatos ügyekben költségek megtérítése mellett 4 kor. napidíjert eljár **Bródy Henrik** kir. tsvzéki ny. irodaigazgató Debreczenben Széchenyi u. 25.

A főtér sarkán egy igen világos és nagy üzleti helyiség kiadó. Czim a kiadóhivatalba.

Szobapadló és lakkok legolcsóbban beszerezhetők **NEUMANN** és **WEISZ** festők, szerszám és furnir gyári raktárában Hatvan-u. 5.

Kerestetik egy 3 mas számú Wertheim pénzszekrény megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

587—1902. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tsvzék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a debr. első tak. pénztár végrehajthatónak Medgyaszai Lajos és neje elleni folytatott végrehajtási ügyében a debr. kir. tsvzék, a debreczeni kir. járásbírósg területén levő a debreczeni 5175 sz. tkvben A + 5276. 5277/a. hrsz. a. felvett tégláskerti beltelekre 1456 koronában megállapított kiküldési árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogana tositására határidőül **1902. évi apr. hó 23-ik napjának d. u. 3 órája** e kir. törvényszék árverési termében kitézetett. Kiküldési ár a becsár azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kiküldési áron alul is elfog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kiküldési ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881 LX. tc. 170 §-a értelmében a bánapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tsvzék mint tkvi hatóságnál és Debreczen sz. kir. város rendőr kapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. tsvzék mint tkvi hatóságnál 1902. jan. 31. napján.

Hegedüs
kir. tsvzéki bíró.

Cserepes nyiló virág sok fajban és levágott virágok.

Szives felhívás a kert és virágkedvelő közönséghez!

Miután küszöbén állunk a tavasznak, a hol minden kertgazda és háziasszony velemény és virágmagvakról gondoskodik, hogy jót és szépet kapjon, van szerencsém b. figyelmüket

mag- és virág-

kereskedésekre és főmükdertészeti telepekre felhívni, ahol minden magfaj kipróbálva lesz, mielőtt elővételre becsújtatik, tehát szakértelem és több mint 30 évi praxis biztosít minden sikert. Van sok, szép két éves nemesített rózsafa. Szál barackafa, kőrte és almafa. Gomb ákás és sok dísz cserjefa melyek igen olcsó árban kaphatók, fő az, hogy mindenki meggyőződjön a jó minőségről, mely nálam biztosítottatik (szolid ár mellett.)

Kiváló tisztelettel

Paczelt János.

Honi gyártmány.

Saját műhelyemben készült, legújabb divatu, izléses kivitelű

csilinderek

3 fttól feljebb Nálam vásárolt csilinderek vasalását mindenkor díjmentesen eszközölöm.

Kemény és puha kalapok tisztítását és átalakítását jutányosan teljesítem.

ZACHAR S.

kalapos mester. Debreczen, Piac utca 42. (Biedermann ház.)

Csikés Ernő

férfi szabó

Debreczen, Főtér 58 szám. Bankpalota.

A tavaszi idényre ajánlja a legújabb divatszerinti **Bel és Külföldi szövetekből** du-san felszerelt

üzletét,

hol **Uri Polgári, Katonai, Papi** és mindenféle **Egyenruhák** a leggyorsabban és a legelőnyösebb árak mellett készülnek.

Premier kerékpár 1902.

Legidősebb és kipróbáltabb jelű.

Modern finom kiállítás.

Katalogus ingyen.

Katalogus ingyen.

Premier-Werke, Eger (Csehország.)

Kertalakítás és javításokhoz

5000 db. szép és erős **Diszbokor**, u. m.: Jázmin, Spirea, Loncz, hóbogó, orgona, stb. 2000 db. **Diszfa**, juhar, hárs, Platán, olaj, jegenye és gömb ákácok, **Fenyők** és **Thuják** stb. **Grosi-féle** egész nyáron virágzó **Cánnák** s több szép **cserepes virágok** a legjutányosabb ár mellett kaphatók

Fehertői Istvan

Széchenyi-utca végén, a nánási vasut mellett levő mükdertész telepén.

Ugyanott 2000 db. 1—2 éves szépfajú **Rózsafa** a 1 kor., **bokor** és **futórózsák**, közte a gyönyörű **Crimson Rambler** ujdonság a 20—30 kr.

HUSVÉTRA

Gummi labdák férfi ingek, gallérok és nyakkendők

Gyermek kocsik Női, férfi és gyermek kötött harisnyák, férfi és fiu kalapok

legolcsóbban beszerezhetők

SCHWARZ M. L.

férfi és divatárú üzletében

Schäffer ház, m. kir. posta mellett.

A legjobb és legmegbízhatóbb gazdasági és kerti magvakat szállít

Komlóssy Lajos

(előbb Szabó Zsigmond) magkereskedése

Debreczen, Piacz- Hatvan-u. sarok.

Arjegyzekeket és mintákat kívánatra bérmentve küld.

Antal Vincze

férfi szabó üzlete

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagyközönség becses figyelmét felhívni, hogy úgy a tavaszi mint nyári

szöveteim

a legszebb kivitelben és nagy választékban megérkeztek, azokat igen szolid árban a legújabb divat szerint készítem. Magyar ruhák bármily kivitelben. — A midőn ezeket nagybecsű tudomására hozni szerencsém van, szövetem megtekintését szives figyelmökbe ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

Antal Vincze férfi szabó.

Witt Adolf

úri divat, kalap és cipőárú üzlete

Debreczen, Piacz-utca 19 sz.

a Tisza palotával szemben.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát női, férfi és gyermek cipő, kalap, fehérnemű és egyéb úri divat cikkekben

a legolcsóbb árban.

Elkészítjük minden színben párja 82 kr.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Térei József utóda

festék és zsiradék különlegességek gyári raktára

Debreczenben, Hatvan-utca 13. sz. Hochfelder ház.

Az idény beálltával van szerencsém a n. é. vevőközönségnek dusan felszerelt raktáramból ajánlani u. m.: olaj és porfestéket, kiváló finom lenolaj-kenczét, valamint szobapadló és parquett mázokat a legjobb kivitelben — a legolcsóbb árszámítás mellett.

Továbbá van szerencsém ajánlani Dr. Schönfeld-féle Düsseldorf olaj és aquarell festékeket, ugyszintén hozzávaló festővásznat és ecseteket, melyeket helyben kizárólag csak én árusítok.

Magamat a n. é. közönség további jóindulatába ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

Térei József utóda.

Adler és Mezey

üveg és porcellán üzletében

már nagymennyiségű áruk érkeztek meg, minek következtében teljesen berendezett raktárt tartunk Porcellán, Üveg és diszműárúknak. Tavaszi idényre legutányosabb árak mellett ajánljuk Kerti golyó, Preparált Pálma és a még raktáron lévő függőlámpáinkat.

Művészies kivitelben fényképnagyításokat még eddig nem létezett olcsó áron elvállalunk. Képeketek saját találmányu illesztő gépünkön legszebb kivitelben készítünk. Remek keretlecz mintáink, valamint a fenti cikkek szép kiviteléről és főképp azok szolid áráról a n. é. közönség szives meggyőződését saját érdekükben reméljük és vagyunk kitünő tisztelettel

Tanulót elfogadunk ADLER és MEZEY.

MIHALOVITS ISTVÁN gyógyszer-tára a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

MOLLITERGIN

Arcc- s kézbőr finomító s szépítő szer.

A „Mollitergin” teljesen ártalmatlan alkatrészekből álló (tehát sem higanyt, sem ólmot, sem egyéb fémeket nem tartalmazó) oly bőrfinomító s szépítő szer, mely nem zoro s míg ártalmatlanságra nézve teljesen megegyezik a krémceleste, vaselin, glycerinnel, addig hatás tekintetében jóval fölülmulja azokat.

Hatása rögtön! Az arcc- s kézbőrt puhává, fehérré s üdévé teszi. Bármikor, tehát nappal is használható. Nem rozítja az arccbőrt, mint a fémeket tartalmazó arcckenőcsök. Elmulasztja rövid időn a szepit, májfoltot, pörsest, pattanást, mitesszereket s a könnyebb bőrbajokat. Ki imítja a ráncosokkal teli arccot.

Használati utasítás. Az arccot s kezeket bármily szappannal (legjobb a mandola vagy kissé szagosított házi szappan) langyos vízben megmossuk, puha törülkövel szárazra töröljük s ekkor jól bekenjük „Mollitergin”-nel. A kenést mindaddig folytatjuk, míg a bőr a folyadékot be nem issza. Nappali használatkor a bekenett arccot s kezeket tiszta rizsperba mártott ruhával töröljük meg.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Készítő hely s főraktár Mihalovits I. gyógyszer-tára a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Az ujfehértói takarékpénztár intézeti helyiségét

részben átalakíttatni, részben ujonnan építtetni akarván, ezen munkálatok elvégzésére ezennel zárt ajánlott verseny tárgyalást hirdet.

A tervezett munkálat összes kömüves, ács, bádogos, asztalos, lakatos, üveges munkáinak költsége az elkészített tervrajzok és költségvetés alapján 12,000 azaz tizenkét ezer koronát teszen ki.

A zárt és lepecsételt ajánlatok fenti igazgatóságához folyó évi Április hó 3-a déli 12 órájáig nyújtandók be, a hol is a részletes tervek és költségvetés vállalkozni akarók részéről megtekinthetők.

Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben az árlejtés eredményét kielégítőnek nem találva, újabb ajánlatot hirdethessen.

Azon vállalkozó a kivel a szerződés megkötöttik, tartozik a szerződés megkötése napján a vállalati összegnek megfelelő 10%-ot bánom-pénzül letenni.

Ujfehértó, 1902. Márczius hó 19-én.

Az igazgatóság.